

ตัวชี้วัดที่ 2.2	ระดับความสำเร็จของการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) และการขับเคลื่อนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization : LO) กลุ่มงานรับผิดชอบหลัก : กลุ่มงานจุลชีววิทยา
------------------	---

สรุปผลการวิเคราะห์การจัดการความรู้ของกองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัย

กองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัย (กปส.) เป็นหน่วยงานภายใต้ Custer อนามัยสิ่งแวดล้อม ที่จะดำเนินงานให้บรรลุวิสัยทัศน์ กรมอนามัย คือ “เป็นองค์กรหลักของประเทศในการอภิบาล ระบบส่งเสริมสุขภาพและระบบอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อประชาชนสุขภาพดี” โดยการเป็นหน่วยงานหลักในการวัด วิเคราะห์ กำกับ ฝ้าระวังและให้การรับรององค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านห้องปฏิบัติการในงานอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อที่จะพิสูจน์ทราบ ยืนยัน และรับรองขนาดของปัจจัยและภัยคุกคามสุขภาพด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามกฎหมายสาธารณสุข กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมและกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กรมอนามัยจึงมีนโยบายให้ทุกองค์กรมีการพัฒนาให้เกิดคุณภาพการบริหารจัดการ และการบริการที่ดีวัด โดยมีเป้าหมายทุกองค์กรจะต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และองค์กรสมรรถนะสูง(LO,HLO and HPO) ดังนั้นกองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัย จึงขอรายงานผลการดำเนินงานองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามรายละเอียด

การจัดการความรู้ของ กปส. มีโครงสร้างของกรมการพัฒนาวิชาการ คณะกรรมการบริหารกอง ได้ร่วมการทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ และการพัฒนา ตามกระบวนการจัดการความรู้ในองค์กร ตามภาพ

กระบวนการสำรวจความรู้ สำรวจความรู้ กปส.ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ SWOT ร่วมกับระบบ KM ของ กปส. ในระบบ internet website บุคลากรต้องบันทึกจัดเก็บผลการดำเนินงาน KM รายบุคคล

การสร้างและการแสวงหาความรู้ ดำเนินการโดยใช้เวทีการประชุมประจำเดือนของกองตามเป้าหมายและตัวชี้วัดกรมอนามัย กำหนดนโยบายให้แต่ละคนต้องศึกษา ค้นคว้า วิจัย ให้เกิดความรู้ ทั้ง รายงานการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม

การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การจัดการความรู้จัดการภายใต้ คณะกรรมการพัฒนาวิชาการ (กพว) กองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัย ได้จัดบัญชีผลงาน การเตรียมความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ สารเคมี ชุด

ทดสอบต่างๆ ที่มีอยู่ในหน่วยงาน เพื่อใช้สำหรับการสนับสนุนการดำเนินงานของกรมอนามัย กรณีสาธารณสุข ภัยพิบัติ และภัยสุขภาพ ดังตาราง

ชุดทดสอบอย่างง่ายทางจุลชีววิทยา จำนวน 5 รายการ

รายการ	แสดงภาพผลงาน
1. อ 11 (ชุดตรวจสอบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย) (<i>Coliform Bacteria</i>) - สำหรับตรวจน้ำบริโภค/น้ำแข็ง - สำหรับตรวจสอบการปนเปื้อนภาชนะสัมผัสอาหาร มือ ผู้สัมผัสอาหารและอาหาร - สำหรับตรวจสอบสุขลักษณะของห้องส้วม	 อนุสิทธิบัตรเลขที่ 886
2. อ 12 (ชุดตรวจสอบซัลโมเนลล่า) (<i>Salmonella spp.</i>) - สำหรับตรวจน้ำบริโภค/น้ำแข็ง - สำหรับตรวจสอบการปนเปื้อนภาชนะสัมผัสอาหาร มือผู้สัมผัสอาหารและอาหาร - สำหรับตรวจสอบสุขลักษณะของห้องส้วม	 อนุสิทธิบัตรเลขที่ 885
3. อ 13 (ชุดตรวจสอบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย) (<i>Coliform Bacteria</i>) - สำหรับตรวจสอบการปนเปื้อนภาชนะสัมผัสอาหาร มือผู้สัมผัสอาหารและอาหาร	 อนุสิทธิบัตรเลขที่ 1846
4. อ 14 (ชุดตรวจสอบสแตฟิโลคอคคัส ออเรียส) (SA - Medium) (<i>Staphylococcus aureus</i>) - สำหรับตรวจสอบการปนเปื้อนภาชนะสัมผัสอาหาร มือผู้สัมผัสอาหารและอาหาร	 อนุสิทธิบัตรเลขที่ 3102

รายการ	แสดงผลงาน
5. อ 15 (ชุดตรวจสอบไวรัส สปีชีส์) (<i>Vibrio spp.</i>) - สำหรับตรวจสอบการปนเปื้อนภาชนะสัมผัสอาหาร มือผู้สัมผัสอาหารและอาหาร - สำหรับตรวจสอบลักษณะของห้องส้วม	 อนุสิทธิบัตรเลขที่ 1137

ชุดทดสอบอย่างง่ายทางเคมี จำนวน 9 รายการ

รายการ	แสดงผลงาน
1. อ 31 (ชุดตรวจสอบคลอรีนอิสระคงเหลือในน้ำ)	 อนุสิทธิบัตรเลขที่ 1264
2. อ 36 (ชุดตรวจสอบไอโอดีนในเกลือ)	
3. อ 37 (ชุดตรวจสอบความกระด้างในน้ำ)	

รายการ	แสดงภาพผลงาน
4. อ.38 (ชุดตรวจสอบความเป็นกรด-ด่างในน้ำบริโภค)	
5. อ.39 (ชุดตรวจสอบปริมาณเหล็กในน้ำบริโภค)	
6. อ 40 (ชุดทดสอบปริมาณแอมโมเนีย-ไนโตรเจนในน้ำทิ้ง)	
7. อ 41 (ชุดตรวจสอบความเป็นกรด-ด่างและคลอรีนอิสระในน้ำบริโภค)	
8. อ 42 (ชุดทดสอบปริมาณไนเตรทในน้ำบริโภค)	

รายการ	แสดงผลงาน
9. DOH Test Kits (ชุดตรวจอนามัยสิ่งแวดล้อม)	

และจัดทำบัญชีความเชี่ยวชาญและความชำนาญเฉพาะด้าน เพื่อให้พร้อมสำหรับการสนับสนุนทางวิชาการ กรณีเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินและสาธารณภัย ดังตาราง

ความเชี่ยวชาญและความชำนาญการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ

กลุ่มงานเคมี-กายภาพ กองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัย

ลำดับที่	ชื่อ	นามสกุล	ตำแหน่ง	ชำนาญการด้าน
1	นางสาวชिरา	ชอโณม	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ ชำนาญการ	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำทางเคมี-กายภาพ เช่น สี ความขุ่น TDS ไซยาไนต์
2	นายพิสิฐ	วีระพันธ์	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ ปฏิบัติการ	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำเสีย เช่น TKN G&O คลอรีนอิสระคงเหลือ และชำนาญเครื่องมือพิเศษ เช่น เครื่อง GC-MS-MS และ HPLC-MS ในการ วิเคราะห์สารพิษจากตัวอย่างสิ่งแวดล้อม
3	นางสาวประไพ	บัวไข	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ ปฏิบัติการ	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบริโภคทางโลหะหนัก ด้วยเทคนิค ICP-MS และ ICP-OES
4	นางสาวผาติมา	ไบนานทวี	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ ปฏิบัติการ	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำทางเคมี-กายภาพ เช่น ความกระด้าง ซัลไฟด์
5	นางสาวอารัสรา	แบ่งดี	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ ปฏิบัติการ	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำทางเคมี-กายภาพ เช่น สี , ความเป็นกรด-ด่าง และเครื่องวัดค่าการ ดูดกลืนแสง (UV-Vis)

ลำดับที่	ชื่อ	นามสกุล	ตำแหน่ง	ชำนาญการด้าน
6	นางสาววาสิตา	สว่างพัฒน์	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ ปฏิบัติการ	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบริโภค รายการแอมโมเนียมด้วยเครื่อง IC เช่น ซัลเฟต, คลอไรด์, ไนเตรท, ฟลูออไรด์
7	นางสาวจิรพรรณ	โรมา	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ ปฏิบัติการ	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบริโภค รายการไนโตรเจน ฟอสฟอรัส ด้วยเครื่อง Continuous Flow Analyzer
8	นางสาวมาริษา	คงเย็น	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์	ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบริโภค รายการความขุ่น, ไสยาไนต์ ด้วยเครื่อง Continuous Flow Analyzer และของแข็งแขวนลอยในน้ำเสีย/น้ำ ทิ้ง

กลุ่มงานจุลชีววิทยา กองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัย

ลำดับที่	ชื่อ	นามสกุล	ตำแหน่ง	ชำนาญการด้าน
1	นางวันนี	มากันต์	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ ชำนาญการพิเศษ	1.การทดสอบตัวอย่างน้ำทางแบคทีเรีย 2.การพัฒนาชุดทดสอบทางจุลชีววิทยา 3. การพัฒนาระบบคุณภาพห้องปฏิบัติการ ISO/IEC 17025:2017
2	นางสาวพชรพร	แก้วสำราญ	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ ชำนาญการ	การทดสอบตัวอย่างน้ำทางแบคทีเรีย จาก ตัวอย่างน้ำบริโภคและทดสอบ ลิจิโอเนลล่า
3	นางสาวพัทยา	พลวิชัย	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ ปฏิบัติการ	การทดสอบตัวอย่างน้ำทางแบคทีเรียจาก ตัวอย่างน้ำทิ้ง/น้ำเสีย เช่น โคลิฟอร์มแบคทีเรีย, <i>Escherichia coli</i>
4	นางสาวอาทิตย์ยา	ฐานธรรม	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์	ทดสอบหาปริมาณไข่หนอนพยาธิ

ผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ (KM) และการขับเคลื่อนองค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO) ที่ผ่านมาในปีงบประมาณ 2566

1. โครงการพัฒนาระบบคุณภาพห้องปฏิบัติการตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 : 2017

กองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัย ในฐานะหน่วยงานให้ความรู้ทางด้านวิชาการและให้บริการการตรวจวิเคราะห์และทดสอบคุณภาพน้ำ เพื่อสนับสนุนงานพัฒนานามัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การดำเนินงานพัฒนาระบบจัดการคุณภาพน้ำบริโภคของน้ำประปาหมู่บ้าน น้ำบริโภคชุมชน น้ำบริโภคโรงเรียน กพด. น้ำบริโภคในโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการให้บริการตามคำร้องขอของผู้รับบริการ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยผลการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำจากห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นหลักฐานสนับสนุนประกอบการตัดสินใจว่าแหล่งน้ำนั้นเหมาะสมสำหรับการอุปโภคบริโภคมากน้อยเพียงใด และเพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหาคุณภาพน้ำประปาสำหรับการอุปโภคบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับห้องปฏิบัติการได้รับการรับรองความสามารถตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 : 2017 ในขอบข่าย Coliforms, Fecal Coliforms, *Escherichia coli* และความเป็นกรด-ด่าง นั้น

ภาพที่ 1 หนังสือรับรองห้องปฏิบัติการตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 : 2017

การประมวลและการกลั่นกรองความรู้ มีการประชุม COPs และการประชุมที่ปรึกษา นำความรู้มานำเสนอและใช้มติที่ประชุม โดยอาศัยการ ควบคุมคุณภาพโดย PDCA

การเรียนรู้ การเข้าถึงความรู้ และการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ใช้การประชุม KM ประจำเดือน เป็นเวทีเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Assist) พี่สอนน้อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อีกทั้งยังจัดนำเสนอผลงานวิชาการของกอง โดยจัดเวที CQI (Continuous Quality Improvement) เป็นการพัฒนาคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยการใช

กระบวนการดังกล่าว ทำให้การทำงานและแนวคิดสร้างสรรค์เพื่อปรับปรุงระบบงาน ซึ่งช่วยให้บุคลากรของเกิดความรู้ กระตือรือร้น เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

2. การจัดประชุม CQI ปีงบประมาณ 2566

วันที่ 25 สิงหาคม 2566 กองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัย จัดการประชุม มหกรรมวิชาการ CQI โดยมี ดร.ทนพญ.ยุพิน ใจแปง ผู้อำนวยการฯ เป็นประธานการประชุมและร่วมเป็นคณะกรรมการวิพากษ์กับ รองผู้อำนวยการวันนี มากันต์ และรองผู้อำนวยการวาสนา คงสุข ณ ห้องประชุมณฤมล ตปนิยะกุล ชั้น 2 อาคารศูนย์ ห้องปฏิบัติการ กรมอนามัย

โดยหัวข้อผลงาน CQI มีทั้งหมด 5 ผลงาน ได้แก่

- ความคุ้มค่าของการตรวจวิเคราะห์ปริมาณ Nitrite ในน้ำบริโภค (กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์)
- การบริหารจัดการ การใช้รถยนต์ราชการ (กลุ่มงานอำนวยการ)
- การลดขั้นตอนการสั่งซื้อชุดทดสอบ (กลุ่มงานบริการ)
- การลดระยะเวลาในขั้นตอนการย่อยตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์ TKN ด้วยสารเร่งปฏิกิริยาชนิดเม็ด (กลุ่มงานเคมี-กายภาพ)
- การลดระยะเวลาการถ่ายเชื้อ Coliforms และ *E.coli* โดยการใช้ Pipette Technique (กลุ่มงานจุลชีววิทยา)

เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ของแต่ละกลุ่มงาน เพื่อพัฒนาระบบการทำงานของกองห้องปฏิบัติการให้มีคุณภาพมากขึ้นต่อไปในอนาคต

ภาพที่ 2 การจัดประชุม CQI ปีงบประมาณ 2566

3. กิจกรรม Like Talk award

วันที่ 22 มิถุนายน 2566 นายพิสิฐ วีระพันธ์และนางสาววาสิตา สว่างพัฒน์ นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ปฏิบัติการ ตัวแทนกองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัย ได้เข้าร่วมประกวด Like Talk award ปี 7 งานประชุมวิชาการส่งเสริมสุขภาพอนามัยวัยวัยแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 16 (เมือง พลเมือง อัจฉริยะ : Smart City Smart Citizen) โดยนำเสนอในหัวข้อเรื่อง “รู้หรือไม่! แนวคิดต้นกำเนิดชุดทดสอบภาคสนามมาจากไหน?” ซึ่งได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ประเภทการนำเสนอด้วยวาจา (Oral Presentation) นับเป็นความภาคภูมิใจและเป็นเกียรติประวัติให้แก่กองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัยเป็นอย่างยิ่ง

ภาพที่ 3 กิจกรรม LIKE Talk Award

4. ติดตามผลการดำเนินงานพร้อมกับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

๑๙ - ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ กองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัย มีการประชุมติดตามผลการนำครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ๒ รายการไปดำเนินงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงาน ณ ศูนย์อนามัยที่ ๔ สระบุรี เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามการนำครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ๒ รายการ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คัดค้าน คัดค้าน และเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน เรื่องการพัฒนาศักยภาพห้องปฏิบัติการในการให้บริการด้านการแพทย์และอนามัยสิ่งแวดล้อม การบริหารงานยุทธศาสตร์และกำลังคน และ การดำเนินงานโครงการสถานที่ทำงานที่น่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความสุขของคนทำงาน

ภาพที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงพื้นที่ร่วมกับ ศอ.10 จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสุ่มเก็บตัวอย่างน้ำบริโภคและน้ำทิ้ง/น้ำเสีย เพื่อตรวจหาเชื้อหนองพยาธิและ E.coli

วันที่ 29-30 พฤษภาคม พ.ศ.2566 นำโดย ดร.ทนพล.ยุพิน โจ้แปง ผู้อำนวยการกองห้องปฏิบัติการ สาธารณสุขกรมอนามัยพร้อมคณะทำงาน ลงพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี, ยโสธร, อำนาจเจริญ และศรีสะเกษ เพื่อสุ่มเก็บตัวอย่างน้ำบริโภค, น้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลแล้ว เพื่อตรวจหาเชื้อหนองพยาธิและ E.coli รวมทั้งทดสอบทดสอบประสิทธิภาพการใช้งานต้นแบบชุดทดสอบ ในเตรทในน้ำบริโภค, ชุดทดสอบแอมโมเนียในน้ำทิ้งในพื้นที่จริง เพื่อนำมาปรับปรุงคุณภาพชุดทดสอบภาคสนาม ให้ประชาชนนำไปใช้เฝ้าระวังคุณภาพน้ำได้ต่อไป

ภาพที่ 5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี

การพัฒนาบุคลากรและศักยภาพ การพัฒนาบุคลากรและศักยภาพครอบคลุมข้อกำหนดด้านการพัฒนา และการจัดการทรัพยากรบุคคลในลักษณะ ที่บูรณาการกัน เช่น ความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันกับ เป้าประสงค์ เชิงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์หลัก และแผนปฏิบัติการขององค์กร สภาพแวดล้อมในการทำงาน และ บรรยากาศ ที่สนับสนุนการทำงานของบุคลากรด้วย เพื่อให้การจัดการทรัพยากรบุคคลสอดคล้องไปในแนวทาง เดียวกันกับยุทธศาสตร์โดยรวม การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลเป็นการตรวจประเมินเกี่ยวกับ

- 1) ระบบงาน มีการปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการ ภายในหน่วยงาน
- 2) การเรียนรู้ ของบุคลากรและการสร้างแรงจูงใจ และสรุปลงค์ความรู้ ผ่าน KM ทาง internet ทุกคน
- 3) การสร้างความผาสุกและความพึงพอใจแก่บุคลากร มีการสร้างขวัญกำลังใจด้วยการจัดประชุมพัฒนา องค์กร การประกวด ให้รางวัล และการปฏิบัติงานดีเด่น เป็นต้น

ข้อมูล ณ 30 พฤศจิกายน 2566

กองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัย